



## ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27<sup>ον</sup>—ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1030

### ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΟΥ

Σὺν ἀληθινὸν ἀλυσοδεμένο λεοντάρι ποῦ τρώγει χρόνια τὰ σίδηρα καὶ πίνει καὶ τὸ αἷμα του μαζὶ ἢ ἀλλὰ ἐλευθερόνεται ἐπὶ τέλους, ἔτσι καὶ σὺ λεοντόκροδο νησί, ἔτρωγες τὰ σίδηρα τῆς σκλαβιάς σου αἰῶνες τώρα, ἔπινες τὸ κηλίτερο αἷμα τῶν παιδιῶν σου, ἔστρωσες τήν γῆν σου με κόκκαλα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἶσαι ἐλεύθερο.

Ἐλεύθερο ἀλήθει! Σὺν νὰ μοῦ φαίνεται ὄνειρο ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ βλέπομεν συχνὰ καὶ χωρὶς νὰ κοιμούμεθα. Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη, ἡ σκλάβη ἢ ἀνυπότακτη, ποῦ δὲν ἐδέχθηκε ποτέ τῆς τύραννο, χωρὶς νὰ τὸν τυραννήσῃ καὶ νὰ τὴν βασανίσῃ καὶ νὰ τὸν κάμῃ νὰ τρέμῃ ἀπὸ λύσσα καὶ πείσμα γιὰ τὴν ἀδυναμία του. Ἐλεύθερο τὸ νησί ποῦ ἐγέννησε τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τὸν Ὀλυμπόν γιὰ νὰ κυβερνήσῃ τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ κόσμου. Ἐλεύθερο τὸ νησί ποῦ ἔδωκεν ἕνα Μίνωα καὶ ἕνα Ραδάμανθυν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐθεμελίωσε τὴν δικαιοσύνην, τὸν μεγάλον νόμον ποῦ χιλιάδες τώρα χρόνια προστατεύει τοὺς ἀδυνάτους ἐναντίον τῶν δυνατῶν. Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη ποῦ ἐστερέωσε πρώτην παλάτια περιλαμπρὰ καὶ ἐφευρε τέχνας καὶ ἐδημιούργησε πολιτισμὸν ἀρχαιότερον καὶ ἀπὸ τὸν Μυκηναϊκὸν ἀκόμη.

Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη ποῦ εἶχεν ὡς σύμβολόν

τῆς τὸν σταυρὸν, τὸ νεώτερον ἔπειτα τοῦτο σύμβολον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πίστεως. Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη τοῦ Ἀρχαδιοῦ καὶ τῶν ἀναριθμητῶν μαρτύρων! Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη τῶν Σφακιῶν καὶ τῶν Λευκῶν Ὀρέων, ποῦ δὲν ἐγνώρισαν ποτέ δουλείαν καὶ δὲν ἐταπεινώθησαν ποτέ ἐναντίον κανενὸς κατακτητοῦ.

Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη τῶν ὠραίων παληκარიῶν με τὰ κυπαρισσένια τὰ λεβέντικα σώματα, καὶ τῶν ὠραίων γυναικῶν με τὰ θυμιάσια μάτια. Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη ἡ γνησιωτέρα καὶ μεγαλύτερη κόρη τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη τῶν ἠρωίδων μητέρων ποῦ ἐγεννοῦσαν πολλὰ παιδιά διὰ νὰ τὰ θυσιάζουσι εἰς τὴν Ἐκατόμβην τῆς πατρίδος. Ἐλευθέρη ἡ Κρήτη ποῦ εὐρέθη σήμερον εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς σκλαβιάς της, χωρὶς παληκάρια—ἔλα ἀγωνίζονται καὶ πολεμοῦν καὶ πίπτουσι εἰς τὴν Ἡπειρὸν—γιὰ νὰ χαίρῃσι τὴν ἐλευθερίαν της.

Τὰ παληκάρια της, ὅλοι οἱ ἄνδρες της ὅσοι μποροῦν νὰ κρατοῦν τουφέκι ἔτρεξαν εἰς τὸν μεγάλον ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ἀδελφῶν των. Καὶ τὸ Κρητικὸν αἷμα ποτίζει τώρα τὴν γῆν τῆς Ἡπειροῦ καὶ γίνεται τὸ ἀγίασμα καὶ αἱ ἱερὰ σπονδαί, ποῦ ἡ μεγάλη μάρτυς ἐλευθερωμένη τώρα, χύνει ἀκόμη πρόθυμα γιὰ τοὺς σκλάβους ἀδελφούς της.

K. ΠΑΡΡΕΝ

## ΓΙΑ ΕΝΑ ΙΔΑΝΙΚΟ

(Είναι λίγες μέρες έφθασεν ή είδησις πώς ο Άγγλος αξιωματικός του ναυτικού Σκώτ, με τέσσαρους συντρόφους, αφού κατώρθωσε να φθάσει στον Νότιο Πόλο, απάντησε στο γυρισμό μια τρομερή γιονοθύελλα, και ύστερα από έννέα μερών αγώνα, απέθαναν από πείνα και κόραση αυτός και οι σύντροφοί του. Μαζί με τα πτώματα βρέθηκαν οι σημειώσεις του ταξιδιού, και είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς απλούστερα, αλλά και ευγενικότερα λόγια από κείνα που τελειώνουν το ημερολόγιο του Σκώτ).

Πέθανε ο Σκώτ, και ο θάνατός του ήταν ήρωικός, μεγάλος, θυμιάσιος. Η ύψηλός ήλη θύμασε και θρήνησε. Βρέθηκαν όμως και μερικοί που είπαν πώς ήταν τρέλα του Σκώτ να πάγει να δώσει τη ζωή του για τέτοιο περιττό πράμα όπως ένα ταξίδι στον Νότιο Πόλο, προπάντων που τον πόλο τον είχε πκτήσει κιόλα ο Νορβηγός Άμούντσεν και που ήξερε πως μόνο χιόνια κ' έρημια είναι κ' εκεί, όπως και στο Βόρειο Πόλο.

Και όμως τρελός δεν είναι ο άνθρωπος που πεθαίνει για ένα ιδανικό, ούτε είναι ποτέ ανώφελος ένας έμορφος θάνατος.

Στη δική μας την Έλληνική αντίληψη, ένα ιδανικό σαν του Σκώτ δε χωρεί: ούτε είναι πολύ στραβή ή αντίληψη αυτή σε φυλή σαν τη δική μας, όπου κάθε πράξη που δεν έχει μέσα της αποτελεσματική ωφέλεια είναι λούσο που δεν επιτρέπουν τα μέσα μας.

Όταν έχει ένας να κτίσει το σπίτι του, πρώτα κτίζει στερεά τους τοίχους και τη στέγη και ύστερα συλλογίζεται τις εικόνες που θα στολίσουν τους τοίχους. Έμεις κτίζουμε ακόμα τους τοίχους μας, έχουμε πάρα πολλές άμεσες χειροπιαστές ανάγκες, και δεν έχουμε καιρό και δυνάμεις να ξοδεύουμε έξω από εθνικούς και κοινωνικούς σκοπούς: τα ιδανικά αυτά τα μικρυνώτερα, που ή ωφέλειά τους είναι περισσότερο ήθικη παρά πρακτική, μας φαίνονται και είναι πολυτέλεια που αρμόζει σε έθνη που έχουν ήδη συμπληρώσει την έσωτερική τους ανάπτυξη, κατ' τις συνθήκες του πολιτισμού της εποχής τους.

Σε «σπίτια» μεγάλα σαν την Άγγλία, όπου και οι τοίχοι είναι κτισμένοι και ή διακόσμησης μέσα είναι τέλεια, ένα ιδανικό σαν

του Σκώτ δεν είναι περιττό λούσο: είναι έμορφο, είναι μεγάλο, και είναι ακόμα πιο θυμιάσιο επειδή δεν έχει μέσα του καμιάν υλική ωφέλεια, ούτε για κείνον ούτε καν για τον τόπο του.

Στην Άγγλία, ο Σκώτ και οι σύντροφοί του, όλοι άνθρωποι που στο βίο τους είχαν ήδη δώσει δείγματα αρετής με τη φειδωλή έννοια της λέξης, δεν είναι μοναδικοί στο είδος τους. Σαν αυτούς είναι και άλλοι, διαλεκτικοί βέβαια, αλλά πολλοί, που ξέρουν για μίαν ιδέα να πεθαίνουν έμορφα: γι' αυτό είναι μεγάλο και δυνατό έθνος, και γι' αυτό ή δοξα του Σκώτ αντανάκλα στη φυλή ήλη και μάς τη δείχνει μεγαλύτερη παρ' ότι φαίνεται στους καθημερινούς αγώνες της πολιτικής και της βιοπάλης.

Και την ώρα που εκεί άπάνω, στα χιονισμένα μας Ήπειρικά βουνά, σκοτώνονται τόσα δικά μας γενναία παληάρια για ένα ιδανικό από τα αγιώτερα και τα ευγενικότερα, μπορούμε πλάγι τους να βάλουμε το Βρετανό ήρωα, που το δικό του ιδανικό είναι ίσως λιγώτερο θελκτικό, αλλά πού, ίσα ίσα, επειδή δεν έχει την αήγλη και το κέντρισμα της πατριωτικής θυσίας, είναι πιο άγνό ακόμα, πιο άυλο, έστω και αν το άλλο είναι πιο έμορφο και πιο συγκινητικό.

Ο άνθρωπος αυτός, πηγαίνοντας στον πόλο για να δείξει στον κόσμο έλο πώς δεν πήγε μόνο ένας Νορβηγός, αλλά πήγε κ' ένας Άγγλος, έβγαλε εθνική φιλοτιμία στο παράτολμο ταξίδι όπου άφησε τη ζωή του, και ή εθνική αυτή φιλοτιμία είναι ευγενικά κ' έμορφη. Ούτε μπορεί ποτέ να πει κανείς πώς πήγε χαμένη ή θυσία του ενός έμορφος ήρωικός θάνατος σαν του Σκώτ είναι παράδειγμα για την ανθρωπότητα, την καλύτερεύει, τη δυναμώνει. Θυσίες τέτοιες, σαν επαναλαμβάνονται, κάνουν μεγάλα τα έθνη, γιατί αυτές σχηματίζουν χαρακτήρες άτσαλένιους.

Ο άντρας που ύστερα από απερίγαπτες κακουχίες, πεθαίνοντας γράφει, «Δεν πιστεύω άνθρωπος να τραβήξει ποτέ εκείνα που τραβήξαμε τον τελευταίο αυτό μήνα. Είμαστε αδύνατοι, με δυσκολία βαστούμε την πέννα μας: μα δε λυπούμαι την επιχείρηση αυτή που δείχνει πώς οι Άγγλοι μπορούν να υποφέρουν τις πιο τρομερές δοκιμασίες, ν' αλληλοβοηθούνται και να κυτάζουν το θάνατο καταπρόσωπο, όπως και στα περασμένα χρόνια» —και παρακάτω, άπλα άπλα,—«Έέραμε πώς θα τραβήζουμε κινδύνους και τους παραδεχθήκαμε. Τα πράματα γύρισαν εναντίον μας, δεν



Αί δύο Προεδρίνες της Γαλλικής Δημοκρατίας

Κ. Κ. ΠΟΥΑΓΚΑΡΕ ΚΑΙ ΦΑΛΙΕΡ

πρέπει να παραποιούμαστε, αλλά να παραδεχθούμε τη θέληση του Κυρίου, αποφασισμένοι να κάνουμε το καλύτερο ως το τέλος. "Αν θεληματικά χάνομε τη ζωή μας στην επιχείρηση αυτή, το κάνομε για τη δόξα του τόπου μας..." ο άνθρωπος, λέγω, που την ώρα που σίμωνε ο θάνατος, άτάραχα έγραφε αυτά, άφηνε πίσω του ζωή ήρωϊσμού και ήθικης δυναμείας τόσο έμορφη, είχε μέσα του ψυχή τόσο μεγάλη, τόσο άτσαλένια, που το πέρασμά του στον κόσμο χάραζε σημάδι βαθύ και άσβεστο, που τάραζε και θα ταράξει πολλούς, που θα μορφώσει και θ' ανυψώσει χαρακτήρες, θα εμπνεύσει ιδανικά, ανώτερους πόθους,

δνειρα, έμορφιά, δύναμη, ευγένεια, και το πέρασμά του θα έχει καλύτερεύσει την ανθρωπότητα.

Για μας, το ιδανικό του Σκώτ είναι πολύ μικροί, τόσο που σχεδόν δεν το νοιώθουμε. Μα ή τέλεια άφιλοκέρδεια της θυσίας του τόσο ύψώνει και εξαγνίζει και άυλοποιεί την πράξη του, που είναι αδύνατο να μη μάς συγκινήσει ο θάνατός του και να μη νοιώσουμε βαθιά πώς χάθηκε ένας από τους πιο γνήσιους ήρωες που έβγαλε ή ανθρωπότητα, πώς πέθανε ένα παληάρι.

Άλεξάνδρεϊα 11|24 Φεβρουαρίου 1913

Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

## ΒΡΑΔΥ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ

'Εμιν- 'Αγᾶ

Βράδυ. Στο φῶς τῆς λάμπας ποῦ κρέμεται στὸ μέσον τῆς σκηνῆς, προσπαθῶ νὰ γράψω καθισμένη ἐπάνω σ' ἓνα φορεῖο, τὸ ὁποῖον σὲ λίγο θὰ διασκευασθῆ εἰς κλίνην μὲ δυὸ κουβέρτες, μὲ τῆς γούνες καὶ τὰ ἐπανωφόρια μου, ἀρχδιασμένο καὶ αὐτὸ στῆ σειρὰ μαζῆ μὲ τὰλλα ἐπάνω στῆ μακρὴ γῆ ἀπὸ τὴν ὑγρασία, ἐκπληροῦντα ὅμοιον σκοπόν. Ἀπερίγραπτη αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ ὄλη σκηνογραφία (ἐδῶ εἶνε ἡ κυριολεξία τῆς) τριγύρω μου κινουῦνται, χειρονομοῦν καὶ τρώγουν, κρατῶντας ἀπὸ ἓνα πιατάκι τενεκεδένιο καμμιὰ δεκαπενταρικὰ ἄνθρωποι, οἱ ἀξιοματικοί, ἱατροὶ καὶ φαρμακοποιοὶ οἱ ἀποτελοῦντες τὸ χειρουργεῖον Κορύλλου, τὸ ὁποῖον πρὸ ἐβδομάδος ἐγκατεστάθη ἐδῶ μεταφερθὲν ἐκ Θεσσαλονίκης. Τὸ φαγητὸ σὲ μιὰ κατσαρόλα ἀκούμπησεν εὐσεβᾶστως εἰς στρατιώτης ἐπάνω στὸ μόνον τραπέζακι τῆς σκηνῆς ὅπου εἶνε βλαμμένα ὅλα τὰ φαγώσιμα, καὶ ἡ κουραμάνα· κι' ἀπ' ἐκεῖ μοιράζει ἡ πριγκήπισσα Ὑψηλάντη μὲ τὸν δυνατὸν Οὐγγαρέζικο τόνο στὴν φωνή τῆς σ' ὄλους τὰ διάφορα «ὀρεατικά» τῆς, σαρθέλλες μόνον. Ἦλθε κι' αὐτὴ ὡς νοσοκόμος μαζῆ μὲ τὴν Κυρίαν Δουλιγκέριφ, ἡ ὁποία κουρασμένη ἀπὸ τὴν πολυποικίλη καὶ ἀκατάπυστη δουλειὰ ὅλης τῆς ἡμέρας, κι' ἀφοῦ ἐδῶκε ζουμί, πορτοκαλλάδες, νερὸ στοὺς τραυματίας, κάθεται τὴν ὥρην στὸ φορεῖο (κρεβάτι τῆς) καὶ πῆρνε τὸ δεῖπνό τῆς ἓνα λιτὸ τσάι. Εἶναι ἀξιοθαύμαστος ὁ ἥρωϊσμός αὐτῶν τῶν γυναικῶν νὰ ἔλθουν νὰ ἐργασθοῦν ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτάς—καὶ εἶναι οἱ πρῶτες γυναῖκες ποῦ ἐπλησίασαν μονίμως εἰς τὰ στρατιωτικὰ πεδία τῶν κατασκηνώσεων.

Ἡ πολιτίμος αὐτὴ σκηνὴ ἡ θεωρουμένη καὶ ὁπωσδήποτε «ἀριστοκρατικὴ» φιλοξενεῖ καὶ δύο ξένους· τὸν Σουηδὸν ταγματάρχην καὶ τὸν Ρῶσον ἀνταποκριτὴν τῆς «Νοβόγιε Βρέμια» οἱ ὁποῖοι δὲν ξέρουν πῶς νὰ εὐχαριστήσουν διὰ τὰς λαμπρὰς περιποιήσεις καὶ καὶ διὰ τὴν τιμητικὴν θέσιν ποῦ τοὺς ἐδόθη κοντὰ στὸ τραπέζακι ἐπάνω σὲ κάτι σάκκουσ καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν μαχαίροπηρουινῶν καὶ ποτηριῶν. Ἐν τούτοις ἡ εὐθυμία καὶ τ' ἀστεῖα ἀρτύουν τὸ λιτὸν δεῖπνον. Τὰ γέλοια καὶ τὰ τραγούδια τοῦ Κου Βέη τοῦ ζωηροτέρου καὶ εὐθυμοτέρου τῆς παρέας ποῦ μετέφερε καὶ αὐτὸς ἐκ Θεσσαλονίκης τὴν ἱατρικὴν του δρᾶσιν, σκεπάζουν τὸν σιγανὸν θόρυβον τῆς

βροχῆς ἐπάνω στὴν πανίνην στέγην καὶ τὰς θρηνώδεις φωνὰς τῶν ἀλόγων ποῦ πεινοῦν καὶ κρῶνουν ἔξω εἰς τὸ ὑπαιθρον. Ἰσχνά, κκομοιριασμένα τὰ ταλαίπωρα αὐτὰ ζῶα ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τοὺς κόπους, χωρὶς καμμιάν περιποίησην, χωρὶς στέγην νὰ μὴ βρέχωνται, μόλις κρατοῦνται ὄρθια καὶ πολλὰ ψοφοῦν εἰς τοὺς δρόμους, ἀκούσιοι ἥρωες καὶ θύματα καὶ αὐτὰ τοῦ πολέμου. Εἶναι τόσον δύσκολη ἡ συγκοινωνία καὶ μεταφορὰ τοῦ χόρτου καὶ τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν περίθλαψίν των ἐν γένει καὶ τόσον μακρυναὶ αἱ ἀποστάσεις· ἐξ ἄλλου ἡ χώρα δὲν παρέχει καμμιάν εὐκολίαν.

Τὰ χωριά εἶναι ὅλα κατεστραμμένα, καμμένα ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι των περιφέρονται ζητοῦντες ψωμί καὶ στέγην... Καὶ ὁ καιρὸς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι βροχερός, ὑγρὸς, ἀθλιος. Ἐξω ἀπὸ τὰς σκηνὰς ὠκεανὸς λάσπης ποῦ τὴν ἔχουν ἀλέσει εἰς κολλῶδη πηχτὸν πηλὸν τ' ἀναριθμητὰ πόδια τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ πέρασμα τῶν κάρρων, τῶν αυτοκινήτων, τῶν ζώων...

## Εἰς τὰ πυροβολεῖα.

Πρωί... Ἐξεπρόβαλα ἀπὸ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς ἀντιπροσωπευομένη ἀπὸ μιὰ κουβέρτα· γαρίζο μόνοντο ἄκαμπτο ξημέρωμα. Αἱ κορυφαὶ τῶν βουνῶν τριγύρω σκεπασμένας ἀπὸ βρεικὸ ὀμίχλην ποῦ σέρνει τὰ ὑγρά τῆς κράσπεδα στὰ μουσκεμένα πλευρὰ τῶν βουνῶν ποῦ στέκουν σὰν κλαμμένα.

Ἐμπρὸς ἐκτυλίσσεται καὶ φανερώνεται στὸ φῶς ποῦ δυναμώνει σιγὰ σιγὰ, ἡ στρατιωτικὴ ζωὴ τῶν κατασκηνώσεων. Ἀνθρώπινα σκιαζέπροβάλλουν ἀπὸ τὸ σκοτεινὸν ἀνοιγμα τῶν σκηνῶν καὶ κινουῦνται ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Ἄλλοι ἀνάφτου φωτιές, ἄλλοι πλένονται, ἄλλοι μεταφέρουν πράγματα. Οἱ σιτιστὰὶ ἐτοιμάζουν τὰ κζάνια των διὰ τὸ συσσίτιον. Ἐνας δεκανεὺς φωνάζει ἀπὸ τὸν κατάλογο τὰ ὀνόματα τῶν στρατιωτῶν καὶ μὲ τὸ «παρών» ξεφυτρῶνουν κατὰ κεφάλια σὰν ὑποχθόνια πνεύματα ἀπὸ τὰ χαμηλὰ ἀντίσκηνα, τῶν ὁποίων τὸ χρῶμα συγγέεται μὲ τὸ χρῶμα τῆς γῆς.

Πῶς περνοῦν οἱ κακὸμοιροὶ τόσες βροχερὲς νύχτες ἀποκάτω ἀπὸ τὰ μικρὰ αὐτὰ ἀντίσκηνα! Πολλοὶ τὰ συνενώνουν ἀδελφικά, στῶνουν κλαδί καὶ ἄσο περισσύτεροι τόσο καλλίτερα ζεσταίνόμεθα ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλον λέγουν. «Ἡμεῖς πάλι κλαζέπερνοῦμε ἐδῶ», προσθέτουν μὲ ὑπομονητικὸ χαμόγελο καὶ τὴν θυμωστὴν ὀλιγάρεϊα τοῦ Ἑλλῆνος, ἐκεῖ ἐπάνω τί τραβοῦν τὰ παιδιὰ! καὶ δείχνουν

πρὸς τὴν διεύθυνσι τοῦ Μπιζανίου ἐννοοῦντες τὰς προφυλακὰς.

Κι' ἀλήθεια μοῦ ἤλθην στὸ νοῦ αἰ ὑπάρχει τῶν φοβερῶν βουνῶν ὅπου εἶναι σκαρφλωμένο τὸ πεζικὸ μὲ μικρὰ ἀντίσκηνα καὶ πῶ ἐπάνω στὰ ὑπόσκαπτα.

Χθὲς μᾶς ἐπῆγε τὸ αυτοκίνητο μὲ τὸν κ. Δ. Γρυπάρην καὶ κ. Πικρασκευῶν ἔως εἰς τὸ πυροβολικόν, καὶ εἶδμε ἐκ τοῦ πλησίον τὰ βρεικὰ τοπομηχικὰ μὲ τὰ φοβερὰ μικρὰ στόματα ἐστραμμένα σὰν ρύγχη τρομερῶν δακόντων πρὸς τὸ ἀνοιγμα τῶν βουνῶν ποῦ συοδεύουν ὅλον τὸν μακρὸν δρόμον πρὸς τὸ Μπιζάνι.

Ἐρεῖνη τὴν ὄρα ἦταν ἡσυχία κι' ἐπυροβολοῦσαν μόνον τὰ πεδινὰ. Ἐπλησίασαμεν αὐτὸς λοιπὸν ἐκεῖ ὁ πόλεμος, διὰ τὸν ὁποῖον περιμένει ὁ τηλεγράφος νὰ μεταδώσῃ σ' ὅλον τὸν κόσμον τὰς εἰδήσεις; ἕνας ἀξιοματικὸς ἀφανῆς ἐπάνω στοὺς βράχους καὶ τὰ πριναρίζ μ' ἓνα μικρὸ τηλεσκόπιο στὸ χέρι ἐφώναζε κατὰ ἀριθμοὺς εἰς τὸν σκοπευτὴν· κι' αὐτὸς σκυμμένος ἐπάνω στὸ κκόνι ἐμετροῦσε καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ γρήγορη κίνησι τοῦ χερσιῦ του, ἕνας κρότος ἐκκοφνητικὸς, μίξ βροντὴ πρὸς τὸν οὐρανὸν, ποῦ τὴν ἔπερνε ἀμέσως ἡ ἡγῶ τῶν βουνῶν καὶ τὴν ἐπνελάμβανεν ὡς πέρα πολλὰς φορὰς πλατίνοντας τὸν ἦρο μὲ φοβερὴ μεγαλοπρέπειαν. Ποῦ ἐπῆγεν ἡ ὄβρις; ποῦ ἔγινεν ἡ κατατροφή; ποῦ εἶναι ὁ ἐχθρὸς ποῦ σφραδάζει ἀπὸ τὸ χτύπημα, ποῦ εἶναι τὸ αἶμα ποῦ χύθηκε καὶ ὁ τρόμος ποῦ ἐπροξένησεν; τίποτε ἀκόμα ἀπὸ αὐτὰ· ὁ ἀξιοματικὸς ἐπνελάμβανει πολλὰς φορὰς τὴν προσταγή: ὁ ἐχθρὸς εἶναι χιλιόμετρα μακρὰ. Ἐπροχωρήσαμε λιγάκι ἀκόμα νὰ ἰδοῦμε τὸ περιώνυμο Μπιζάνι.

Δύο μαλακὲς κορυφές, καλλιεργημένες μάλιστα, βουνῶν ἀπὸ τὸ εἰρηνικὸ καὶ ἀπειράχτο χέρι γεωργοῦ ἀρχιστὴν νὰ φαίνωνται ἀπὸ τὸ μικρὸν ἀνοιγμα τῶν βουνῶν· ἀμέσως ὅμως μᾶς πρήγγειλαν νὰ τραβηχθοῦμε... διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀντιχαιρετήσῃ ὁ ἐχθρὸς μὲ καμμιὰν ὀβίδα.

## Οἱ πληγωμένοι.

Πόσοι κατεβάνουν χτυπημένοι ἀπὸ τῆς φονικῆς ὀβίδας, μὲ ραγισμένα κρηνία, μὲ θρυμματισμένα μέλη! Γίνονται καὶ θάματα θεραπείας πολλὰς φορὰς. Ὁ Κορύλλος ἔκαμε τρομερὰν ἐγχείρησιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὁ ἄνθρωπος ζῆ. Εἰς τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον ὁ κ. Ζερβὸς ὅλος καρδιά καὶ ἀφοσίωσις εἰς τὸ βρῶν καθήκον πολλοὺς ἔσωσεν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Χάρου· ἕνας μὲ τρυπημένον

κεφάλι ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἔως τὸ μάγουλο, ἀρχίζει καὶ συνέρχεται καὶ ἄλλος μὲ διαμπερὲς τραύμα τοῦ θώρακος ἐμβαίνει εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀνκρωσῆως καὶ ὅλα αὐτὰ χωρὶς πολυσύνθετα θεραπευτικὰ μέσα. Εἶναι θαυμάσιον καὶ τὸ ἠθικὸν τῶν στρατιωτῶν μᾶς. Εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἶδα ἓνα εὐζῶνον μὲ τὸ πόδι δεμένο ἔως ἐπάνω ἀπὸ σοβαρὸν τραύμα· τὰ μάτια του ὅμως ἔλαμπαν ὅταν ὠμιλοῦσε γιὰ τὴν μάχην· ἀνυπομονεῖ νὰ θεραπευθῆ, νὰ ζῆναπάγη στῆ θέσι τοῦ· θέλει ν' μπῆ κ' αὐτὸς στὰ Γιάννινα ὡς πολεμιστῆς.

Νὰ πρ' οὐ διάλους τὸν πκτέρα τς· τὴν στοῦ τέλους θὰ τὸ κρετέψω;

Ἀνυπομονοῦν διὰ τὴν ἔφοδον.

Κυριακὴ. Ἐχει καὶ τὸ μεθυστικὸ ὁ πόλεμος καὶ ἡ ἐμπόλεμος ζωὴ. Λησμονεῖ κανεὶς τὸν ἐαυτὸν του, τὰς ἀπαιτήσεις του, ποῦ ἔχει τόσες στὴν καθημερινὴν ζωὴ! ὅλες ἡ μικρολογίαι καὶ ἡ εὐτέλειαι τοῦ ἐγώτισμος ἐξαλείφονται καὶ ζῆ κανεὶς μονάχα τὸν κοινὸ πόθο τοῦ ἔθνους, τὸν πόθο τῆς νίκης· καὶ εἶναι σὰν νὰ περᾶν ὅλους ἡ ἰδία πνοή, ἡ ἰδία σκέψι, κι' ὅλα ἰσοπεδώνονται κι' ὅλοι ἀδελφώνονται. Κατ' ἀνάγκην καταργοῦνται καὶ ὅλοι οἱ πολυσύνθετοι τύποι τῆς ζωῆς καὶ λησμονοῦμεν τὰ ὑπερευαίσθητα νεῦρα μᾶς.

## Ἀκαδημία τῶν προφυλακῶν.

Μ' ὄλην τὴν λάσπην, τοὺς κόπους, τὴν στέρησιν τῆς ἀναπαύσεως, τὴν βροχὴν μὲνω τρεῖς βραδυὲς κάτω ἀπὸ τὴν σκηνή· τὸ πρῶτ' εὐρίσκω τὰ σκεπάσματά μου γεμάτα σταλαγματιὰς ποῦ ἐπέρασαν τὴ λεπτὴ μᾶς στέγη. Ἀδιάφορον. Τὴν ἡμέραν περιφέρομαι καὶ βλέπω τόσα ἐνδικφέροντα πράγματα. Περνῶντας ἀπὸ μιὰ σκηνὴν ἀκούω... ἀπαγγελίαν ποιημάτων· τί εἶνε αὐτό; σκύφω μὲ οἰκειότητα· αὐτὴ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Βλέπω ἀμέσως χέρι ν' ἀπλώνωνται καὶ φωνὲς γνωστὲς καὶ γέλοια νὰ ἐκφράζον ἐκπληξί, ἀπορία καὶ χαρὰ. Ἦταν ὅλοι φίλοι.

Ὁ Θεοδωρόπουλος (Ἅγιος Θέρος) ὁ Κουτούπης (βουλευτῆς) φιλοξενούμενοι στῆ σκηνὴν τοῦ ἱατροῦ Ζερβοῦ (λοχαγεῦ) παλαιῦ γνωρίμου ἐκ Μονάχου. Ὁ Ἅγιος Θέρος ὑπεχρεώθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀπαγγελίαν· ἦταν οἱ Stance τοῦ Moreas, ὕστερα ἤλθην μὲ τὴν σειρὰν τὰ ὠμορφα δημοτικὰ μᾶς, καὶ ἡ «Ἀθήνη» τοῦ ἀλησημονήτου Μαβίλλη. Δὲν μπόρεσε νὰ μὴ κλάψῃ ἡ καρδιά μου τὸν ἀποθαμμένο, μὴλον ποῦ μᾶς ἔλεγε τὸ γλυκὸ του ποίημα, ὄρατο σὰν ἀρχαῖο ἐπιτύμβιο ἀνάγλυφο «νὰ κλαῖμε τοὺς ζωντανούς». Ἀκουσα τὴν διήγησι τοῦ θανάτου

του στην Φιλιππιάδα από τον Ιερέα Φώτιο Τάντο, ταγματάρχη των Έρωροχιτόνων που έκλεισε τα μάτια του ποιητή.

— Τόν επνίξε το αίμα που επάγωσε στο λαϊκό του τρέχοντας από την ανοιχτή πληγή των παρειών ως που να τον πάω με το άλλογό μου μια ώρα στο νοσοκομείο.

— Και που να είναι ο τάφος του τώρα.

Ο πάτερ Φώτιος εκίνησε θλιβερά το κεφάλι και αντί να απαντήσει έκαμε μια χειρονομία σαν να έγραφε κάτι άοριστο στο κενόν, σαν να έδειχνε μιαν άβυσσο.

— Σήμερα φιλοξενήθηκα το μεσημέρι εις το Garage των αυτοκινήτων — μια σκηνή δηλ. επιμήκη με καθίσματα από κάσσει, θεωρουμένη πλέον ως το άριστοκρατικότερον οίκημα ολοκλήρου του Έμιν-Άγ. εκεί μένει ο κ. Νεγρεπόντης με το έπιτελείον του από τους κ. κ. Σταυρουλόπουλον, Φωτίου, Βαλλιάνου και άλλους διαρκώς ταξιδεύοντες. Είχε την ευγένειαν να με οδηγήση με το ιδιωτικόν του αυτοκίνητον και πάλιν μέχρι του πυροβολικοῦ, όπου με παρέλαβον οι αξιωματικοί Διγενής και Καμπέρος και μου έδειξαν όλα τα αξιοθέατα.

Κ' εκεί επάνω στά βουνα συναντήσεις μ' Αιγυπτίους: ο Γεωργιλόπουλος δικηγόρος του Καίρου: ο νέος Πλάτων Φιλιππίδης... με γένειαν νομίζει κανείς ότι όλοι ησπάσθησαν τον ασκητικόν βίον, κ' ότι είναι δόκιμοι της Θεολογικής Σχολής, έτοιμαζόμενοι να περιβληθούν τα ράσα, αφού έχουν γένεια και μακρυά μαλλιά. Η βροχή εξακολουθεί και αφίνω πλέον το Έμιν Άγ. και την φιλοξενον σκηνή των Ιατρών και την «Ακαδημίαν των Σκηνωών» όπως επωνομάσθη ή σκηνή όπου ηκούοντο απαγγελίαι ποιημάτων και λογοπαίγνια και όμιλαιο περι τέχνης και συνεκεντρώνοντο και μερικοί άνταποκριταί, ο Καρβούνης, ο Κώστας Ουράνης και άλλοι.

Έφημερίς Άλεξανδρείας

ΘΑΛΕΙΑ ΦΛΩΡΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

## ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΟΣ ΜΕΤΕΜΦΙΕΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΗΛΙΟΥΠΟΛΙΝ

Η πόλις του Ηλίου. Νά ώραϊον όνομα εις μιαν νέαν και όλόλευκον πόλιν, ή όποία εκτίσθη κατά τον μυθικόν τρόπον περίπου της δημιουργίας του κόσμου εις όλίγας ήμέρας. Η Ηλιούπολις εκτίσθη εις τέσσαρα πέντε χρόνια με σύνορα την έρημον από το ένα μέρος και το πικρόραμα του Καίρου από το άλλο.

Η έρημος όμοιάζει πολύ με θάλασσαν κινωμένην, όχι χρυσήν όπως θα έλεγαν οι ποιηταί. Όταν την βλέπει κανείς από μακράν απέραντην, χωρίς αρχήν και τέλος χωρίς ύψωμα λόφου ή βουνού, χωρίς γραμμήν άλλην από την γραμμήν του όρίζοντος παρουσιάζει το μεγαλειον του ωκεανού, από το όποϊον δέν λείπουν τα κύματα ένίοτε δέ και αυτή ή τρικυμία.

Η έρημος άλλοτε ήτο κάτι συνώνυμον με τον ωκεανόν, όταν οι άνθρωποι δέν είχαν ακόμη αποκτήσει την συνήθειαν να ταξιδεύουν εις αυτόν με τας κινητάς πόλεις των υπερωκεανείων. Αί όάσεις δια την έρημον ήσαν οι λιμένες της άσφαλείας, εις τους όποιους κατέφευγαν οι ναυαγοί της τύχης, όσοι απεφάσιζαν να περάσουν εις τας μακρινάς ακτάς της δια να εξεύρουν πόρον ζωής.

Τώρα ή έρημος αρχίζει να γίνεται κέντρον διασκεδάσεως, αν τουλάχιστον κρίνωμεν από την πρώτην πόλιν που εκτίσθη καθώς είπα πρωτίτερον κατά τον θαυματουργόν τρόπον που εκτίσθη ο κόσμος.

Η Ηλιούπολις επενούθη από ένα μέγαλον Βέλγον επχειρηματίαν, ο όποϊος όνειροπώλησε μιαν θαυμαστήν και μεγαλοπρεπή επχειρίσιν. Νά κάμη την πόλιν του Ηλίου ανταγωνίστριαν του Καίρου, να μεταφέρει εκεί όλους τους ζένους, που το επισκέπτονται, να την συνοικήση από τους Ευρωπαϊκούς πληθυσμούς της Άραβικής πρωτεύουσας και ίσως άργότερα να την κάμη πρωτεύουσαν της Αιγύπτου.

Εις μιαν τοιαύτην επχειρίσιν τα κεφάλαια εύρέθησαν εύκολα. Η γη της έρήμου άλλως τε δέν θα έστοιχίζεν ακριβά, ως κέντρον δέ της νέας πόλεως και σημείον έλξεως προς αυτήν απεφασίσθη ή ίδρυσις ενός τεραστίου ξενοδοχείου, το όποϊον θα αναπληρούσε το Monaco, δια τους πλουσίους παίκτας του κόσμου. Ωστε ή Ηλιούπολις δέν θα ένέκρωνε μόνον το Καίρον, αλλά και την μικράν ήγεμονίαν με τον αποκλειστικόν προϋπολογισμόν της τράπουλας.

Υπό την έποψιν αυτήν ή επχειρίσις απέτυχε. Η Άγγλική Κυβέρνησις, ή πραγματική κυρίαρχος της Αιγύπτου δέν επέτρεψε το χαρτοπαίγνιον. Άλλά το γιγάντειον ξενοδοχείον το καθαρώς άραβικοῦ ρυθμού έμεινε, σωστό παλάτι μυθικόν των χιλίων και μιας νυκτών, εις το όποϊον φιλοξενούνται τώρα οι πλούσιοι του κόσμου, όσοι θέλουν να περάσουν τον χειμώνα των εις κλίμα θερμόν, ξηρόν και υγιεινότερον.

Δέν θα δώσω σήμερα έδω το στίχο ούτε της πόλεως, ούτε του ξενοδοχείου. Και αυτά και εκείνα θα ζωγραφισθούν άργότερα όταν έλθω ή σειρά τους. Έδω τώρα θα δώσω μόνον την ιδέαν ενός χορού μετεμφιεσμένων. Διότι το θέμα είναι επικαιρον και μάλιστα δι' ήμας που δέν θα χορεύσωμεν, έλπίζω, έφέτος, άλλ' ούτε θα έχωμεν αποκηρύτικες διασκεδάσεις, έφόσον το κανόνι βροντά εις την Ηπειρον και τα παιδιά μας αίματοκυλούνται δια την τιμήν και την έλευθερίαν των αδελφών μας.

Τον χορόν δέν τον είδα αν και έδόθη τας ήμέρας, όπου εύρισκόμουν εις Καίρον. Ούτε έγώ, ούτε ή αγαπητή φίλη κ. Σπετσεροπούλου, ή όποία είχεν αναλάβει με τήσιν ευγένειαν την φιλοξενίαν μου και ή όποία μέσα εις δύο ήμέρας κατώρθωσε να με περιφέρει εις όλα τα θαυμαστά μέρη των δύο πόλεων, είχαμεν όρεξιν δια χορούς. Η κληή και γνησία Έλληνοπούλα δέν επέτρεψεν εις εκυτήν κανέν είδος διασκεδάσεως. Αν δέ και ήτο πρόθυμη να παραβή την απόφασιν της χάριν μου, όμως και εγώ απέφυγα να ίκανοποιήσω την περιγραφικην επιθυμίαν μου δια θέαμα, το όποϊον φαίνεται ότι είναι μοναδικόν εις τον κόσμον.

Επειδή όμως επέρασα μιαν ήμέραν εις το ξενοδοχείον αυτό και ακριβώς την ήμέραν της έτοιμασίας και των δοκιμών δια τον χορόν, ήμπορώ να τον φαντασθώ με όλην την λαμπρότητά του και να τον αποδώσω ίσως τόσον, όσον είναι δυνατόν να αποδοθώ ένα τέτοιο φαντασμαγορικό παρμυθι. Το ξενοδοχείον αυτό άλλως τε καθ' αυτό είναι παλάτι παραμυθιοῦ, από τα πλουσιώτερα και τα ανατολικώτερα. Ρυθμός άραβικός, επίπλωσις και τοιχογραφία άραβική, μυστηριώδη και μαγικά σκλόνια, που δέν μπορεί κανείς να τα φαντασθώ κατοικημένα παρά από όδαλίσκας κираσιανές που πλέουν εις τα φλωριά και τα κιντρινοπράσινα άτλάζια. Ένα από τα σκλόνια αυτά, το άριστερά προς την μεγάλην την απέραντον είσοδον μετεμφιεζεται δια τον χορόν εις σπήλαιον, ή μάλλον εις ένα σκεπασμένον κήπον με μόνον στόλισμα όλες της πρασινάδες των τροπικών και βάθος της πυραμίδας. Δέν εξεύρω αν το φημισμένον σπήλαιον της Κελυψούς είχε τήσιν έμορφια και τόσο μυστήριον, και αν ο κακομοίρης ο Όδυσσεύς δέν είχε δικαίον να ξεχάσθω μέσα εκεί όλον τον κόσμον. Έδω, το βράδυ αυτό του χορού, εις της μυστηριώδεις γωνίτσες, που ακούονται μόνον μουρμουρίσματα νερού και

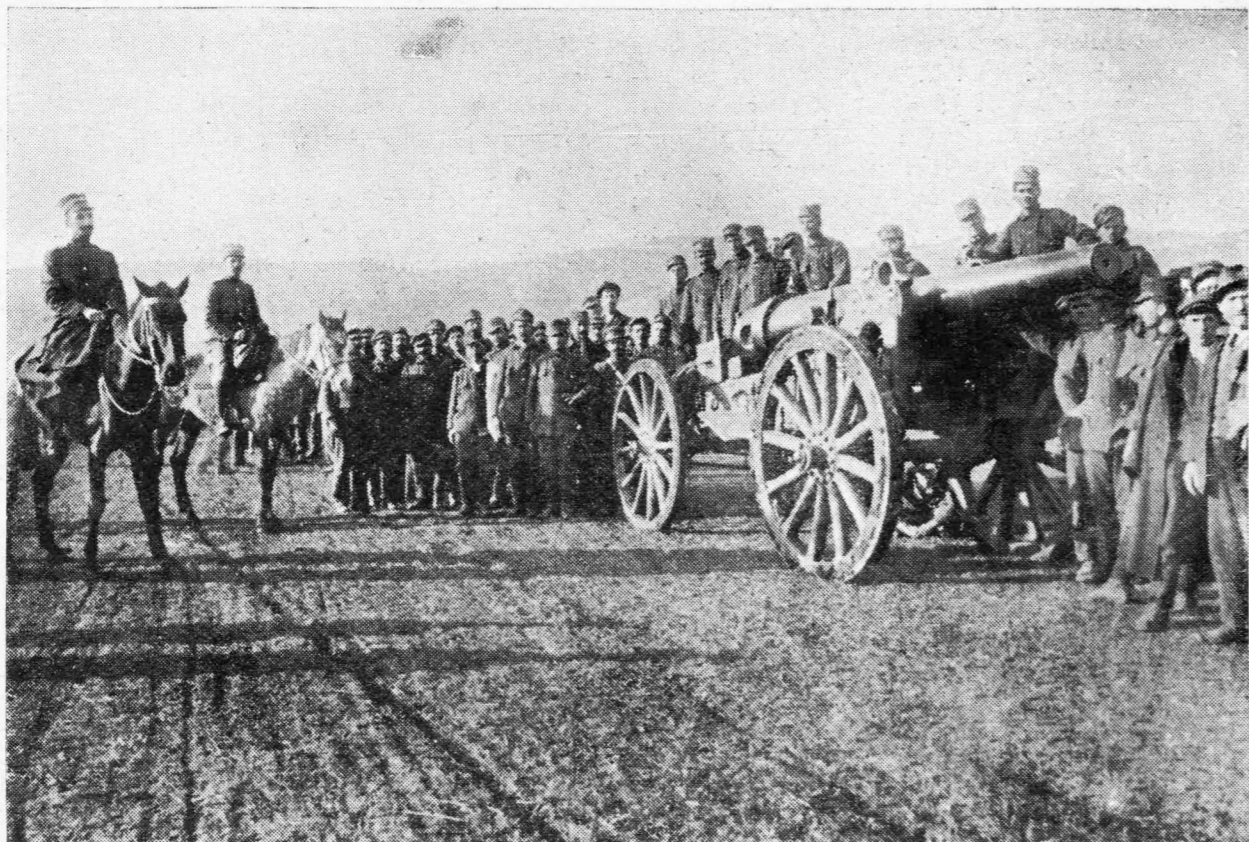
σκορπίζονται από μέσα από τα φυλλώματα μικρά γαλανά διακριτικά φώτα, που λαμποκοπούν σαν Σείριοι, έδω βέβαια πολλά ζευγαρια σουλτάνων και κираσιών καλλονών θα εξέχασσαν τον κόσμον και θα έμέθυσαν της ψυχές των μέσα εις την ήδονήν της μυστηριώδους σιωπής.

Ραχούλες, βραχάκια μικροσκοπικά που κρύβουν γαμηλά ντιβανάκια, και έξαφνα μια μουσική γλυκειά που στενάζει σαν διακριτικό παράπονο, και που μόλις ακούεται όπισω από της πρασινάδας. Φαίνεται σαν να συνοδεύη τα μαγικά του μικρού δάσους μυστικά, και να σκορπά φιλιά παντού το δροσερό αεράκι της έρήμου. Εις το βάθος ύψηλοί, βαρείς οι τάφοι των Φαραών σαν να ροδίζονται από ένα θαυμασίον αντιφέγγισμα του ήλιου που έδυσε πρό πολλού.

Αυτοί είναι οι παράδεισοι των διασκεδάσεων της φυλής που εξέπεσε, με που μένει πάντα ώραϊα και γεμάτη ποίησιν. Αυτούς τους παραδείσους τους έμελέτησε και τους άντέγραψε και τους αποδίδει ένας Ιταλός καλλιτέχνης, ο όποϊος πληρώνεται έκκοντάδες λίρες για να επαναφέρη κάθε τόσο τους Ευρωπαίους εις την αφάνταστον πολυτέλειαν και ώραϊότητα του μυθικοῦ μεγαλείου των μαύρων.

Άλλά για να είναι σωστή ή απόδοσις, όλοι όσοι θα παρευρεθούν εις τον χορόν είναι υποχρεωμένοι να μετεμφιεσθούν εις Σουλτάνους και μαχαρχιάδες και μελαψούς πρίγκηπας και Πέρσας μάγους και Φαραώ και Βεδουίνους και Βαρβαρίνους και όλην την κατηγορίαν των Ανατολικών λαών που έζησαν και ζούν έδω. Και όλοι αι γυναίκες και Σουλτάνες και Κираσιές και Ίνδες και Περσίδες και Ουρί. Χρυσάφια λοιπόν και διαμάντια και χρώματα ζωηρά και μεταξωτά άσημοκέντητα και σαρίκια ζαφειροσκεπασμένα και χιτώνες πτωχτοί και ρουμπίνια και σμαράγδια και καυμένα τοπάζια θα στολίσουν απόψε της έξωτικες έμορφίες που θα κυκλοφορούν και θα χορεύουν εις το μυθικό παλάτι.

Μόνον να φαντασθώ κανείς το θέαμα ζαλιζεται από την γραφικότητα και τα πλούτη και την ποίησιν και την μαγείαν. Γιατί όσον και αν άπλοποιήσαμεν σήμερα την ζωήν και άρκούμεθα εις τα κάλλη της φύσεως, πρέπει να παραδεχθώμεν ότι και ή πολυτέλεια ή μυθώδης, αλλά και τόσο θαυμασία προσκροσμένη εις το περιβάλλον των λαών της Ανατολής είναι από τα μεγαλοπρεπέστερα πράγματα που έπετέλεσεν ή ανθρωπότης.



ΤΑ ΠΥΡΟΒΟΛΑ ΜΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΜΠΙΖΑΝΙΟΥ

### Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ Κ. ΠΑΝΑ

Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην μᾶς φεύγουσιν αἱ νοσοκόμοι τῶν ξένων ἀποστολῶν τὰς ὁποίας διαδέχονται νέαι, ἀκούραστοι διὰ τὸ συνεχίσουν τὸ ἔργον ἐκεῖνων.

Μετὰ τὰς Ἰταλίδας τοῦ Μκρασλείου καὶ τοῦ νοσοκομείου τῆς ὁδοῦ Φειδίου, ἔφυγε καὶ ἡ κ. Πανᾶ μετὰ τῶν ἰδικῶν τῆς. Στρατιώται τοῦ καθήκοντος μᾶς ἤλθον ἐφωδισμέναι με ἀγάπην διὰ τὴν Ἑλλάδα, με στοργὴν διὰ τοὺς τραυματίας μας, με ὑπομονὴν καὶ ἐγκρατέρισιν διὰ τὰς ἐλλείψεις τὰς ὁποίας ἀπῆντησαν εἰς νοσοκομεία, τὰ ὁποία ἰδρύθησαν ἀπὸ τῆς μᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην. Αἱ ἐργασθεῖσαι μάλιστα εἰς τὰ προχείρως μετασκευασθέντα στρατιωτικὰ νοσοκομεία, ὅπως ἡ κ. Πανᾶ μετὰ τῆς ἀποστολῆς τῆς τοῦ Γαλλικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἶχαν νὰ παλαίσουν πρὸς δυσκολίας πολλὰς, καὶ νὰ ἐργασθοῦν με ἀταπαρ-

νησιν καὶ στέρησιν καὶ τῆς στοιχειώδους ἀκόμη ἀναπαύσεως καὶ εὐμαρείας.

Ἡ κ. Πανᾶ πλὴν τοῦ Τμήματος τὸ ὁποῖον εἶχε διοργανώσει εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων δι' ἰδίων τῆς δαπανῶν μετέβη καὶ εἰς Ἡπειρον, μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Μαρίας, ὅπου ἰδρύσε νοσοκομεῖον καὶ ἔμεινε διευθύνουσα αὐτὸ ἐπὶ δύο περίπου μῆνας ἂν καὶ κουρασμένη ἀπὸ τὴν τρίμηνον ἐδῶ τακτικὴν ὑπηρεσίαν τῆς.

Οὔτε τὰ ψύχη χειμῶνος ἀγρίου εἰς τὴν Ἡπειρον, οὔτε αἱ ἐλλείψεις αἱ ἀναπόφευκτοι τῶν προχείρων αὐτῶν διοργανώσεων, οὔτε ἡ πολλὴ πολλὴ ἐργασία ἐπτόησαν τὴν κ. Πανᾶ. Θὰ ἔμεινε δὲ ἀκόμη ἐκεῖ, στρατιώτης ἀκοίμητος τοῦ καθήκοντος, ἐὰν δὲν τῆς ἤρχετο τηλεγραφικῶς ἡ εἰδήσις τῆς ἐν Λονδίῳ βαρυτάτης ἀσθενείας τοῦ ἀδελφοῦ τῆς κ. Μπαλῆ.

Εὐτυχῆς βεβαίως σήμερον, με τὴν χαράν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ συναίσθησις τῆς ἀποτί-



Οἱ δύο σύζυγοι, ἀρχηγοὶ ἀνταρτικοῦ σώματος τῆς Ἡλείρου

ΣΤΕΦΑΣ ΚΑΙ ΝΤΑΣΙΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

πρωτος του ωρκιου και ευγενοϋς φόρου προς την πατρίδα, η κ. Πανᾶ μεταβάνει ἤδη να νοσηλεύσῃ ἀγκνημένον ἀδελφόν, ὁ ὁποῖος τότε θά ἠσθάνετο τὴν ἔλλειψιν τῆς ευγενοϋς και ευεργετικῆς διὰ τὴν πάσχουσαν ἐν γένει ἀνθρωπότητα ἀδελφῆς του.

Ἡ κ. Πανᾶ κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας διχομνήν της εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, προσκληθεῖσα μετὰ τῶν κυριῶν τῆς ἀποστολῆς της να πάρῃ τὸ τέιον εἰς αὐτό. Τόσον δὲ ἐνθουσιᾶσθη ἐκ τῆς ἐθνικωτάτης ἐργασίας τοῦ Λυκείου και ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐν γένει ἐπιπλώσεως και δικκοσμῆσεώς του, ὥστε ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν της διὰ τὰς εἰς τόσον μικρὸν χρονικὸν διάστημα ἐπιτελεσθεῖσας προόδους, και ὠμολόγησεν ἀπεριφράστως ὅτι ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσίς της ὑπῆρξε πολὺ ἀνωτέρα και καλλιτεχνικῆ ἀκόμη και ἐκείνης ἣν ἀπεκόμισε ἀπὸ τὸ πλουσιώτατον Λύκειον τῆς Ν. Ὑόρκης.

Ἡ κ. Πανᾶ ἀναχωροῦσα ἀπέστειλε πρὸς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, τοῦ ὁποῖου ἀποτελεῖ ἐπίλεκτον μέλος, δρ. τετρακοσίας μετὰ ὠρκίαις ἐπιστολῆς, δι' ἧς και πάλιν ἐκφράζει τὸν θαυμασμόν της διὰ τὸ γιγάντιον αὐτοῦ ἔργον.

Ἡ ἐκλεκτικωτέρα μερὶς τῆς κοινωνίας τῶν Ἀθηναίων, τῆς ὁποίας τὸν θαυμασμόν και τὴν ἀγάπην κατέκτησεν ἡ διακεκριμένη Ἑλληνίς, προέπεμψεν αὐτὴν με βραχυτίμους ἀνθοδέσμας κατὰ τὴν ἀναχώρησίν της. Ὑπῆρξεν ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆ τῆς τιμῆς ὁ ἐλάχιστος φόρος τῆς ευγνωμοσύνης τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὴν ευεργετικὴν δρασιν τῆς κ. Πανᾶ κατὰ τὴν ἐδῶ διχομνήν της.

## Η ΑΔΕΛΦΗ

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Ὅταν πέθανε ἡ μητέρα και τὸ σπίτι μας σκόρπισε σὰν ἀπὸ ξαφνικὸ ἀνεμο, ἡ ριπή του πῆρε και τὴν ἀδερφή μακρῖα. Τὴν κλείσανε σ' ἓνα σχολεῖο στὴ χώρα. Εἶτανε δέκα χρόνια μεγαλύτερή μου και ὁ παππούς κ' ἡ γιαγιά δὲν μπορούσανε να τὴν πάρουν, ὅπως ἐμένα, στὴν ἐρημὴ ἐξοχὴ πού ζούσαν. Ἔτσι, μαζὶ με τὴ θολὴ θύμησῃ τῆς μητέρας μου ἔμεινε τὸ ὄνειρο μιᾶς ἀδελφῆς, τόσο θολὸ και αὐτό, ὅπως μπορούσε να μείνει στὸ νοῦ ἑνὸς παιδιοῦ τριῶν ἢ τέσσερων χρονῶν. Καὶ θά σθηνότανε ὀλότελα, ἀν τὸνομά της δὲ ζοῦσε πάντα στὸ σπίτι, ἀν ἡ γιαγιά δὲν ἔδινε τοῦ μι-

κροῦ ἀδερφοῦ τὰ φιλιὰ, πού τοῦ ἔστειλε ξεχωριστὰ σὲ κάθε γράμμα της και ἀν πάντα τὴν πρωτοχρονιὰ δὲ ἔφτανε κάτι ἐξεπίτηδες γι' αὐτόν. Θυμοῦμαι ἀκόμη τὴ χαρὰ πού εἶχα μ' ἓνα μικρὸ ἀλογάκι, πού κουρδίζότανε κ' ἔτρεχε γοργὰ στὸ πάτωμα. Μιὰ μέρα ὅμως τὸ πῆρε να τὸ δεῖξω ἑνὸς χωριατόπουλου, πού ἐρχότανε και παίζαμε ὄξω στὴν αὐλὴν. Δὲν μπορούσε να κυλήσει κατὰγίς στὰ χόρτα κ' ἔτσι πῆγα και τὸ ἔδωκα να τρέξει ἀπάνω στὴ στενὴ σκανίδα, πού εἶχε γιὰ γεφύρι τὸ ποταμάκι, πού περνοῦσε μέσα στὶς ἰτιές και τὰ καλάμια στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ μας. Δὲ στοχαστήκα πῶς μπορούσε να λοξέψει και να πέσει στὸ νερό. Σὰν τὸ βγάλαμε και τῶφερα στὸ σπίτι, δὲν κυλοῦσε πιά Βράχης μέσα ἡ μηχανή του κ' ἔπειτα σκούριασε κ' ἔμεινε ἀκούνητο, πεταμένο σὲ μιὰν ἄκρη. Ὅταν τὸ ἔμαθε ἡ ἀδερφή, ἔγραψε πῶς θά φέρει ἄλλο τὸ καλοκαίρι ἐκεῖνο, πού θά ἐρχότανε. Ξεμπερδεβε με τὸ σκολεῖο και τὴν περιμέναμε ὅλοι με χαρὰ.

Και να ἓνα δειλινὸ τὴν ἔβγαλε τὸ ἀμάξι στὴν αὐλόπορτα μαζὶ με τὸν παππού, πού πῆγε και τὴν πῆρε κάτω στὸ σκάλωμα ὅπου πιάνανε τὰ βαπόρια. Σὰν ἄκουσα τὸν κρότο, ἔτρεξα και γώ, μὰ σὰν εἶδα τὴν ἀδερφή πού πῆδησε ἀπὸ τὸ ἀμάξι ἔχασα μεμιὰς ὄλο τὸ θάρρος μου και γύρεψα να κρυφτῶ πίσω ἀπὸ τὸ φουστάνι τῆς γιαγιάς. Μ' ἔπιασε ἀξαφνα ντροπὴ γιὰ τὴν παλιά, τὴ λερωμένη φορεσιά μου και τὰ χέρια μου τὰ μαυρισμέν' ἀπὸ τὸν ἥλιον και τὰ χώματα. Τῶμορφο καπέλλο τῆς ἀδελφῆς με τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα και με τὸ βέλο, τὸ φανταχτερό της φόρεμα και τᾶσπρα τὰ σκαρπίνια με τὸ ψηλὸ τακούνι μεξοφνίσανε. Συνηθισμένος με τὴ μακροφόρα τὴ γιαγιά, με τὶς χωριάτισσες, πού ἔβλεπα μόνο ἐκεῖ στὴν ἐρημιά, δὲ φανκνταζόμουνα ποτὲ τὴν ἀδερφή ἔτσι σὰν κυρία, ὅμοια με τὶς ζωγραφιές, πού ξεκολλούσανε ἀπὸ τὰ τσίτια και μου δίνανε οἱ γυρολόγοι, σὰ σταματοῦσανε ὄξω στὴν αὐλόπορτα και ψούνιζε ἡ γιαγιά.

Ἐπρεπε, πρὶν ἀκόμη ἡσυχάσει καλὰ-καλὰ ἡ ἀδερφή, να πάει να βγάλει ἀπὸ τὸ μπαουλο της και να μοῦ δώσει τὸ παιγνίδι πού περιμένα, γιὰ να ξεθαρρέψω και να καθήσω μερικὲς στιγμὲς στὰ γόνατά της. Τὸ παιγνίδι ὅμως δὲν εἶτανε τὸ ἀλογάκι πού περιμένα. Εἶτανε μιὰ μικρὴ ξύλινη βαρκούλα με λευκὸ παννί.

«Αὐτὴ δὲν ἔχει φόβο να σκουριάσει», εἶπε ἡ ἀδερφή και μ' ἄφησε να πάω να τὴ δοκιμάσω κάτω στὸ νερὸ τοῦ ποταμιοῦ.

Τὴν ἄλλη μέρα πού με πῆρε ἡ ἴδία ἀπὸ τὸ

χέρι και πῆγαμε μαζὶ να ρίζουμε τὴ βάρκα, δὲν εἶτανε πιά ἡ χεσινὴ κυρία. Φοροῦσε τσίτινο κοντὸ φουστάνι, εἶχε ριγμένη μιὰ πλατειὰ μαντήλα στὰ μαλλιά και μπῆκε και αὐτὴ στὸ νερὸ και κυνηγοῦσαμε μαζὶ τὴ βάρκα, πού τὸ ρέμα ἤθελε να τρεκλήξει πρὸς τὸν κακτοράκτη, πού βούιζε ἀπόβραχ πίσω ἀπὸ τὶς ἰτιές. Ἐκεῖ στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ εἶταν ἡ τυχο και ρηχὸ τὸ ποταμάκι. Ξερνότανε σουφρώνοντας και μουρμουρίζοντας ἀπάνω στὰ γικλιστερὰ χαλίγια και ἀπλωνότανε τρεμύλαμπο και λαγαρό μέσα στὰ θερισμένα κίτρινα χωράφια. Ἐκεῖ ἐρχόμικστε κάθε πρωτὴ και ρίχναμε τὴ βάρκα. Καὶ γιὰ νὰ σφκλιστοῦμε καλήτερα να μὴ μᾶς φύγει πλέκαμε μιὰ δέση με κλαδιὰ και με χαλίγια περκαπέρα ἐκεῖ πού τὸ ρέμα στενεβε, και καθισμένη στὴν ἄκρη τοῦ νεροῦ ἀπολούσαμε τὴ βάρκα και τὴν κοιτάζαμε να τρέχει τρεκλιστὰ, πότε ἴσια πότε λοξέβοντας, ὅπως τὴν ἔσερνε τὸ ρέμα, ὅσο πού γύριζε και χανότανε μαζὶ με τὸ ποτάμι πίσω ἀπὸ τὰ κλάμια. «Πῆκει ἔστριψε στὸν κόρφο», εἶπεγε κάθε φορὰ ἡ ἀδερφή.

Πηγαίναμε, τὴν πείρναμε και ξαναρχινοῦσε τὸ παιγνίδι. Ξανακρμένιζε πάλι ἡ βάρκα και χανότανε πάλι πίσω ἀπὸ τὰ κλάμια κ' ἡ ἀδερφή πού ξηγοῦσε τί εἶναι κόρφος και μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὴ θάλασσα, πού δὲν τὴ θυμόμουνα οὔτε σὰν ὄνειρο ἀπὸ τὸν καιρὸ πού καθόμικστε στὴ χώρα. Πῶς φανταζόμουνα τὴ θάλασσα δὲ μοῦ μένει πιά στὸ νοῦ. Θυμοῦμαι μόνο πῶς τὸ ποταμάκι ἀνοιγότανε μπροστὰ μου σὰν κατιτίς ἀπέρκντο και ἡ βαρκούλα με τὸ λευκὸ παννὶ μεγάλωνε σὲ τρόπο πού να χωρεῖ και μένα και τὴν ἀδερφή και τὴν ἔβλεπα να μᾶς παίρνει μέσα και τοὺς δυὸ και να κυλᾶ και να χάνεται μαζὶ με μᾶς σὲ μακρὸ, ἄγνωρο, ταξίδι.

Ἐπειτα ἦρθε ὁ πατέρας ξαφνικὰ ἓνα βράδυ και τὴν ἄλλη μέρα πῆρε μαζὶ του τὴν ἀδερφή. Ἐκλαιγα, ὅμως δὲν ἤθελα να πάω και γώ, γιὰ τὸ φοβόμουνα τὸν πατέρα. Πολὺ σπάνια τὸν ἔβλεπα και δὲν ἄκουγα στὸ σπίτι πολλὰ καλὰ γι' αὐτόν. Καὶ μιὰ φορὰ, πού πῆγε ὁ παππούς στὴ χώρα να δεῖ τὴν ἀδερφή, δὲ θέλησα να πάω μαζὶ και ἄς πιθυμοῦσα και γώ να δῶ τὴν ἀδερφή και να δῶ κιάλας και τὴ θάλασσα. Ἐπειτα ἦρθε πάλι ξαφνικὰ ἓνα βράδυ ὁ πατέρας και μαλλώσανε με τὸν παππού. Καὶ γιὰ καιρὸ δὲν ξαναείδαμε οὔτε κείνον οὔτε τὴν ἀδερφή.

Ἐπὶστερ ὅμως ξαναβρέθηκε μιὰ μέρα ἡ ἀδερφή στὸ σπίτι. Πότε ἦρθε, πῶς και ποῖς τὴν ἔφερε δὲν τὸ ἔνοιωτα ἢ δὲν τὸ θυμοῦμαι.

Θυμοῦμαι μόνο τὴ θλίψη και τὴ σιωπὴ, πού ἔφερε μαζὶ της. Κάτι χειρότερο, κάτι πιὸ ἀνήσυχο ἀπὸ τὴ σιωπὴ: ἐν' ἀδιάκοπο, ἀτέλειωτο κρυφομουρμούρισμα. Κρυφομουρμούρισμα μέσα στὴν κάμαρα τῆς ἀδερφῆς, ὅταν ἔμεινε μόνη με τὴ γιαγιά: κρυφομουρμούρισμα τῆς γιαγιάς με τὸν παππού πκντοῦ, ὅπου βρισκότανε και αὐτοὶ μονάχοι τους. Ἄμα βλέπανε μπροστὰ τους ἄλλον, πάθανε και ξαναέπερτε ἡ σιωπὴ πιὸ θλιβερή. Τὰ μάτια τῆς γιαγιάς εἶτανε σκοτεινὰ και δακρυσμένα κάποτε, ὁ παππούς σεργιανοῦσε ἀδιάκοπα πέρα δῶθε στὸ μακρὴ γιαγιά και ζάρωνε τὰ φρύδια, ὅπως τὸ συνηθοῦσε, και κάπνιζε και μιλοῦσε μοναχός.

Ἡ γιαγιά εἶπε πῶς ἡ ἀδερφή εἶταν ἄρωστη, πῶς κρύωτε ττὸ δρόμο. Μὰ δὲ φέρνε τὸ γικτρὸ οὔτε τότες οὔτε ὕστερ. Ἡ γιαγιά καθότανε σιμά της και τῆς χάδεβε τὸ χέρι και τὰ μαλλιά, μὰ ὁ παππούς δὲν ἔμπκινε ποτὲ στὴν κάμαρα τῆς ἀδερφῆς. Κ' ἡ ἀδερφή πάλι δὲν ἔβγκινε ποτὲ ἀποκεῖ. Κλεισμένη μέσα και ὅσο ὁ χειμῶνας σκοτεινίαζε τὸ περιβόλι και τὴν ἐξοχὴ, κλεισμένη μέσα και ἄμα με τὴν ἀνοιξη φούντωσε ἡ αὐλὴ μας, γέμισε ἡλιο ἡ λαγκκαδιὰ και λιώσανε στὰ βουνὰ τὰ χιόνια. Δὲ θέλησε ναρθεῖ οὔτε μιὰ φορὰ να ρίζουμε τὴ βάρκα στὸ ποταμάκι, πού ξεθόλωσε και ρήχνηε και καθῶς ζέστανε ὁ καιρὸς μπορούσε πάλι να βουτῶ μες τὸ νερό. Ἡ ἀδερφή καθότανε πάντα γερμένη στὸν καναπέ, σκυφτὴ στὸ κέντημά της, χλωμὴ και ἀγέλαστη, ἀδύνατη και σιωπηλή. Μ' ἔπαιρνε κοντὰ της και με κοιτάζε στὰ μάτια δίχως να μιλεῖ. Μόνο μιὰ μέρα, καθῶς ἀκουμποῦσε στὸ παραθύρο και κοιτάζε μέσα στὸ ἀνοιγμένο τζάμι, ὅπου καθρεφτιζότανε ἡ αὐλὴ και οἱ ράχες πέρα, μοῦ εἶπε ἔξαφνα:

Δές, τί ὄμορφα πού εἶναι δῶ μέσα».

Ἐταυψα στὸν ὄμο της και κοιτάξα καλήτερα. Τὸ πηγάδι με τὶς ροδοδάφνες ἓνα γυροφκινότανε μπροστὰ μπροστὰ, πίσω μαύριζε ψηλόλιγνο ἓνα κυπαρίσσι, ἔπειτα πρασινίζανε τὰ δέντρα τοῦ περιβολιοῦ και ἀποκάτω τους ἔλαμπε στὸ βάθος μιὰ στενὴ λουριδ' ἀπὸ τὸ ποταμάκι. Πολλὲς φορὲς εἶχα δεῖ καθρεφτισμένη ἐκεῖ στὸ τζάμι τὴν εἰκόν' αὐτῆ τῆς λαγκκαδιᾶς: ὅμως τὴν ὥρα ἐκείνη, καθῶς ἔγερνα στὴν ἀδερφή και εἶχα μπροστὰ μου τὸ ἀδυνατισμένο πρόσωπό της με τὰ βαθυλὰ τὰ μάτια, μοῦ φάνηκε πῶς τὴν εἰκόνα, πού δειχότανε στὸ τζάμι, τὴν ἔβλεπα και γώ με τὰ θλιβερὰ μάτια τῆς ἀδερφῆς. Κ' ἔμειν' ἀμίλητος και κοιτάξα ἐκεῖ μέσα και θυμοῦμαι πῶς τὸ γνώριμο αὐτὸ μέρος—ὅπως καθρεφτιζότανε

σκουρότερο, όπως το φωτιστά και θυμαρότερο, πνιγμένα ο ήλιος και τάνθη από τις ροδοδάφνες κοκκινίζανε σπαρτά σε φλύγκες—μου φάνταζε άξαφνα σαν κόσμος ξγνώστος και νέος, παράξενος και μαγικός.

«Μόνο εδώ μέτα είν' όμορφος ο κόσμος», ξαναείπε ή αδερφή.

Είτανε τὰ στερνά της λόγια που άκουγα.

Έπειτ' από λίγες μέρες τὸ σπίτι βρέθηκε στο πόδι ένα πρωί. Η γιγιά, που μπήκε στην κάμαρα, δὲ βρήκε τὴν αδερφή. Τὴ γυρέψανε παντού, ὅσο που τὴ βγάλανε νεκρή από τὸ ποταμάκι, κάτω ἐκεῖ στὸν κατάρραχτη πίσω από τις ἰτιές, ὅπου μὰς ἔσερνε τὸ ρέμα τὴ βροκούλα. Τὴ φέρανε σκεπασμένη στο σπίτι. Εἶδα μόνο τὰ μαλλιά της, που στάζανε νερό, και τις άκρες από τὰ γυμνά πόδια της.

Η σιωπὴ ξαναβασίλεψε στο σπίτι. Δὲ λύθηκε οὔτε ὅταν ἦρθε ο πατέρας τὴν ἄλλη μέρα και θάψανε τὴν αδερφή. Δὲν ἔμαθα τὴν ἀφορμὴ ποτέ, ή αδερφή ἔπνιξε μαζί της τὸ κρυφό. Δὲν τὸ φανέρωσε ή γιγιά ὅσο ἔζησε και ο πατέρας, ὅταν ὕστερα πῆγα μαζί του, δὲ μελέτησε ποτέ τὸνομα τῆς αδερφῆς. Μιὰ φωτογραφία της, από τὸν καιρὸ που εἴτανε στο σχολειὸ στὴ χώρα, ἔστειλε στο κομὸ τῆς σάλας. Έπειτα χάθηκε και κούτὴ, δὲν τὴν ξαναείδα. Ὡστόσο δὲ λησμονήθη ποτέ τὸ πρόσωπο τῆς αδερφῆς. Τὸ βλέπω πάντα σκυφτὸ μπροστὰ στο τζάμι τοῦ παλιοῦ σπιτιοῦ, ἐκεῖ που γέρνω κάποτε και γὼ νὰ δῶ γιὰ μιὰ στιγμή ὅμορο τὸν κόσμο.

«Νέα Ζωή»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

## ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟΝ

Β'.

Τὴν 4ην μ. μ. ὅταν σημάνη ο κώδων τὰ παιδιὰ και τῶν δύο φύλων πρῶτον ὀφείλουν νὰ πλύνουν τὰ ὀδόντια των και ἔπειτα νὰ ἀφήσουν τὴν σχολήν. Βούρτσαν και ὀδοντόκο- νιν προμηθεύει ή Πολιτεία εἰς αὐτά.

Εκεῖ λοιπὸν εἰς τοὺς νιπτῆρας, ὑπὸ τὰ ὀμ- ματα τῶν διδασκάλων, ἐν πλήρει τάξει και τὸ πλύσιμον τῶν ὀδόντων, και ἔπειτα μετ' ὑπερηφανείας και χαράς, ἐπιδεικνύουν ἀναμε- ταξύ των τὰ λευκὰ καθαρισμένα δοντάκια.

Η καθαριότης τοῦ σώματος, τῶν ἐνδυμά- των, τοῦ οἴκου, πάσης γωνίας, τριόδου και παρόδου, ο κύριος οὔτος τῆς ὑγιεινῆς ἔρος παντοῦ και πάντοτε και πανταχοῦ, διατάσσε-

ται και ἐπιβλέπεται και κυβερνᾶται μετὰ στρατιωτικῆς πειθαρχίας και πατάσεται και τιμωρεῖται ή ἐλαχίστη αὐτοῦ παραμέλησις μετ' αὐστηρότητος παραδειγματικῆς.

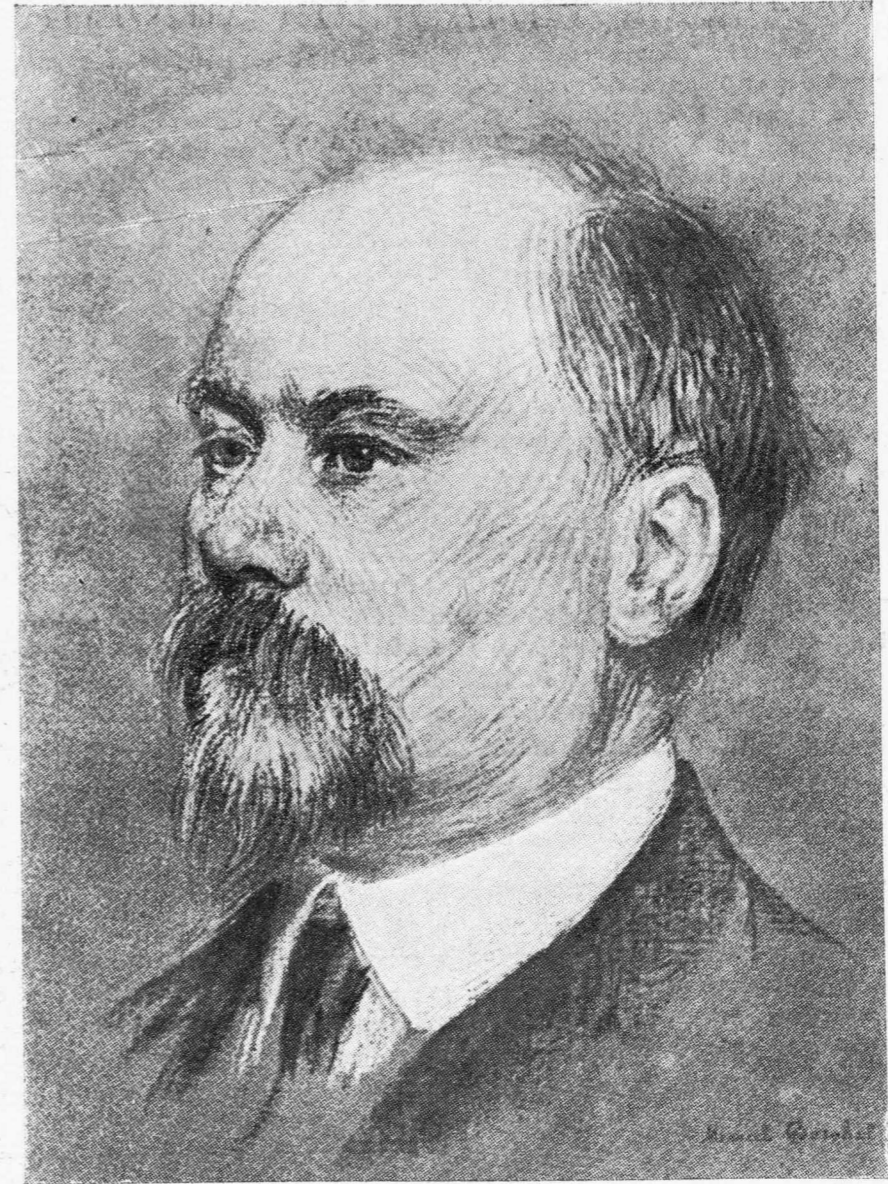
Τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα τῶν ὁποίων αἱ μητέρες λείπουν εἰς τὴν ἡμερησίαν ἐργασίαν δὲν ἐπι- στρέφουν εἰς τοὺς οἴκους των ἀλλ' εἰς ἄσυλά τινα, Kualenhort και Mädchenhort ὀνο- μαζόμενα, ἢτοι ἀρρένων ἄσυλον και θηλέων ἄσυλον, ὅπου μένουν μέχρι τῆς 6 1)2 ἔσπε- ρινῆς, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν διδασκάλου τινος πάντοτε.

Διὰ τὰ ἄσυλα αὐτὰ χρησιμοποιοῦνται χώ- ροι μεγάλοι, περιτειχισμένοι ἀλλ' ἀστέγαστοι, ὅσον ο καιρὸς τὸ ἐπιτρέπει, ή μεγάλη αἴθουσα σχολῆς.

Εἰς τὰ ἄσυλα αὐτὰ ἐν μέρει παίζου και ἐν μέρει ἐργάζονται. Τὰ ἀγόρια ὡς ἐπὶ τὸ πλιῦ- στον ἰχνογραφοῦν, καταγίνονται εἰς τὴν ξυλο- γλυπτικὴν ή εἰς ἄλλο τι σχετικόν, τὸ ὅποιον νὰ μὴ κάμνη πολὺν θόρυβον. Τὰ κορίτσια ἐπί- στες ἰχνογραφοῦν ή ἄλλα διασκεδαστικὰ ἐργά- χειρα, ὡς ἀπὸ ψάλλαν κατασκευάζουν καλαθά- κια δι' ἄνθη και καθεξῆς· τὰ δὲ μικρότερα πλέκουν κάλτσαν, ή ὁποῖα εἶναι τὸ πρῶτον ἔργον, τὸ ὅποιον διδάσκεται ή κόρη πάσης κοινωνικῆς τάξεως και ὅταν πλέον μάθη νὰ ἀρχίζη και τελειώνει τὴν κάλτσαν προβιβά- ζεται εἰς τὴν ραπτικὴν, τὸ κερύκωμα και ἀρ- γότερα εἰς τὴν κοπτικὴν, κέντημα κτλ.

Εἰς τὸ ἄσυλον λαμβάνουν και τὸ δειλι- νὸν τῶν ἀντι μίαις πεντάρας, τὸ ὅποιον δειλι- νὸν συνίσταται εἰς μίαν φέταν καλοζυμωμένου και καλοψημένου μαύρου ψωμιοῦ.

Η ἀπὸ τοῦ ἄσυλου ἐξοδος συμπίπτει μετὰ τὸ πέρας τῆς ἡμερησίας ἐργασίας τῆς μητρός. Τὰ παιδιὰ συνήθως περιμένουν τὰς μητέρας εἰς ὀρισμένα μέρη και ἐπιστρέφουν μετ' εἰς τὴν οἰκογενειακὴν στέγην. Αἱ μητέρες ἀρ- χίζουν νὰ ετοιμάζουν τὰ τοῦ δείπνου· τὰ παι- διὰ στέλλονται πρὸς ἀγορὰν τῶν διὰ τὸ δεῖ- πνον· πρὸς ἀγορὰν εἰδῶν ἀλαντοποιίας ή αὐ- γῶν, βουτύρου, γάλακτος· τὸ ἔσπερινὸν γάλα, τὸ ἀπαραίτητον, διότι εἰς τὰ παιδιὰ μέχρι τοῦ ἔκτου και ἑβδόμου ἔτους τὸ ἔσπερας δὲν δίδεται ἄλλο παρὰ μίαν ἀφθονος σούπα ἀπὸ γάλα· ἐν γένει δὲ εἰς τὰ παιδιὰ δίδεται ὀλί- γον κρέας, πολλὰ χορταρικά, ψημένα με βού- τυρον, και ὀπωρικά βρασμένα με μετρίαν ζά- χαριν. Η κομπόστα δὲν λείπει ποτέ ἀπὸ αὐτὰ ὅχι ὅμως με σιρόπι δεμένον. Η μύρκα εἶναι τὸ τελευταῖον. Ὡταν πλέον τὰ μικρὰ στρώσουν και τὸ τραπέζι στέλλονται διὰ τὴν μύραν, ἀν δὲν ἐπικρατῆ ή συνήθεια εἰς τὴν



Ὁ νέος Πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας

Κ. ΠΟΥΑΓΚΑΡΕ

οικογένειαν νὰ πίνουν τὸ ἔσπερας τσάι ἀντὶ μπόρας.

Αἱ οἰκοδόσποινα αἱ μὴ ἔχουσι ἀνάγκην νὰ κερδίσουν ἀλλ' ὑπηρετοῦσσι μόνον τὴν οἰ- κογένειαν των κάμνον τὰς ἀγοράς των τὸ πρωί· ἀλλ' ἀν δι' ἓνα ή δι' ἄλλον λόγον κω- λύνοντι, τὰ μικρὰ τοῦ οἴκου πρὸ τῆς 8 πρω- νῆς ὀφείλουν νὰ φέρουν εἰς τὴν μητέρα τὰ χρειώδη τῆς ἡμέρας, ὡς κρέας, χόρτα κ.τ.λ.

Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ, ὡς γνωστὸν, προπαρεῖ- ται εἰς ὅλα ή πειθαρχία· και εἰς τὰ κατα- στήματα λοιπὸν πρέπει νὰ περιμένῃ τις τὴν σειρὰν του, ἀν εἰσῆλθε πρῶτος ή δεύτερος ή δέκατος, ἀδιάφορον, και μόνον διὰ τὰ παι- διὰ αὐτὰ γίνεται ἐξίκεσις και τοὺς δίδεται ή προτίμησις, διότι πρέπει νὰ προσθίσουν και τὰς παραγγελίας και νὰ εὔρεθον τὴν δην ἀκριβῶς εἰς τὸ σχολειὸν.

Τὰ σχολικά προγράμματα συμπεριλαμβάνουν καί τὸ σπουδαστήριον· ἀλλ' ἂν ἔμεινε κενὸν ἀπὸ τὰ χρέη τῆς αὔριον ἀτελείωτον, γίνεται πρὸ τοῦ φηγητοῦ· μετὰ τοῦτο οὐδεμίαν πλέον σπουδαίαν ἐργασίαν. Τὸ συμπλήρωμα τῶν ἡμερησίων ἐργασιῶν τοῦ σχολεικοῦ παιδιοῦ εἶναι τὸ στίλβωμα τῶν ὑποδημάτων του.

Ἄλλὰ καὶ εὐρωστον, καὶ πρόθυμον πάντοτε, καὶ πειθήνιον ὡς ἀρνάκι ὀλίγων ἡμερῶν. Εἰς τὸ 4ον ἤδη τῆς ἡλικίας ἔτος ἀρχίζουν νὰ τὸ συνειθίζου νὰ ἐνδύεται μόνον, ἀφοῦ τοῦ πλύνουν κάθε πρωτὸ τὸ σῶμα με σπόγγον καὶ τὸ ἀπομάζου κελῶς.

ΜΑΡΙΑ ΠΙΝΕΛΛΗ

## ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ

Ὅπως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἰδῆ κενεὶς δυὸ καὶ τρεῖς φορές ἕνα ἄνθρωπον διὰ νὰ ἀρχίσῃ ὅπως-δήποτε νὰ τὸν ἐννοῆ καὶ νὰ τὸν γνωρίσῃ, ἀπαράλλακτα συμβαίνει καὶ με τὰς πόλεις.

Εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐπῆγα πρὸ πέντε ἐτῶν. Τότε ἔγραψα τὰς ἐντυπώσεις μου, τὰς ὁποίας θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ ἀναθεωρήσω σήμερον, τὸσον μοῦ φαίνεται μεγάλη ἡ ἀπὸ τότε ἕως τῶρα μεταβολή.

Βεβαίως ἡ φυσιογνωμία τῆς πόλεως δὲν μετεβλήθη. Οἱ Μυῦροι με τὰ λευκά, τὰ πάλ-λευκα φορέματα καὶ τὰ κόκκινα φεσάκια ἐξακολουθοῦν νὰ ἐξαφνίζου τὸν ξένον καὶ οἱ Βεδουῖνοι με τὰ ὠραία σώματτα, τὰ χελκογυμένα καὶ τοὺς πτυχωτοὺς χιτῶνας δίδου πάντοτε τὴν ὠραίαν ἐντύπωσιν κινητῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων.

Ἄλλ' ἡ ψυχὴ τῆς πόλεως, ἡ πολυσύνθετος αὐτὴ ὡς μωσαϊκὸν ψυχὴ, μοῦ ἐφάνη ἐντελῶς διαφορητικῆ. Ὅχι διότι πράγματι μετεβλήθη, ἀλλὰ διότι τὴν φορὰν αὐτὴν ἠμπόρεσα νὰ τὴν ἰδῶ ὄχι ὡς περιηγήτρια διὰ μέσου τοῦ ἐξευρωπαϊσμένου πλέον περιβάλλοντος τοῦ Khedivial Hôtel, ἀλλ' ὡς κάτοικος συνοικίας μάλιστα ὄχι τὸσον Εὐρωπαϊκῆς.

Ἐδῶ ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου μου βλέπω εἰς δύο στίχους παρὰθύρων πάντοτε κλειστῶν τὴν τραγικὴν ἱστορίαν τῶν φυλακισμένων καὶ σήμερον ἀκόμη γυναικῶν τῆς Ἀνατολῆς. Οὔτε μία γρίλια, οὔτε μία μικρὰ ἀκτίς ἡλίου δὲν πρέπει νὰ εἰσδύσῃ ἀπὸ τὴν ἐξῶ ζωὴν καὶ κίνησιν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς φυλακῆς αὐτῆς τοῦ γυναικωνίου.

Κάτω ἀπὸ τὰ αἰωνίως κλειστὰ αὐτὰ παρά-

θυρα περὶ αἴφνης μία συνοδεία μαυροσκεπησμένων γυναικῶν, ἡ ὁποία φωνάζει, τραγουδεῖ, οὐρλιάζει, γύρω ἀπὸ ἕνα μικρὸ παιδικὸν φέρετρον. Τὰ πρόσωπά των εἶναι σκεπασμένα με μαῦρον πυκνὸ ὕψωμα, τὸ σῶμα των ὅλο πλέει μέσα εἰς τὸ πένθιμον αὐτὸ χροῶμα, ποῦ εἶναι τὸ αἰώνιον χροῶμα τῆς ἐξωτερικῆς των παρκατάσεως. Ἴσως γιὰ νὰ συμβολίσῃ τὸ πένθος τῶν ψυχῶν των διὰ τὴν στέρησιν τῆς ἐλευθερίας των, ἴσως γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ φῶς τῆς ζωῆς νὰ εἰσδύσῃ μέσα των, ἴσως ἀπλῶς ἀπὸ ἀξιοπρεπῆ φιλαρέσκειαν ἢ ἀπὸ τὸν πόθον τῆς ἀφνειᾶς καὶ τῆς ἀσημότητος.

Κρύπτονται ἄρα γε ὠραία πρόσωπα κάτω ἀπὸ τὴν ὀλόμυρη μάσκα, ποῦ κρέμεται ἀπὸ τὸ μέτωπον με μίαν πυκνὴν ἀλυσίδα χρυσῶν κρίων; Κρύπτονται μάτια φωτεινά, θερμά, νεύτης δροσερὰ ἢ γεροντικὰ ἄτονα, ἄψυχα καὶ πλαδαρὰ μούτρα! Μυστήριον!

Ὅ,τι φαίνεται γυμνὸν καὶ ἄσχημον εἶναι τὰ πόδια των, τὰ ξυπόλυτα, ποῦ πλαταγίζου ἀφρακτὰ τὸ ἔδαφος, εἶναι τὰ χέρια των ποῦ στριφογυρίζου ἕνα μακρύλι λιλά, ὅπως οἱ χρορευταὶ τοῦ μπάλου, καὶ κρατοῦν με τὰς κινήσεις αὐτὰς τὸν ρυθμὸν τοῦ θρήνου καὶ τῶν ἀγρίων φωνῶν των.

Χωρὶς νὰ ἠμπορῶ νὰ ἐξηγήσω γιατί, αἱ πλούσιαι γυναῖκες τοῦ ἀντικεινοῦ σιωπηλοῦ σπιτιοῦ με τὰ αἰωνίως κλειστὰ παράθυρα, μοῦ ἐφάνη σὰν νὰ ἀπαντοῦσαν με τὴν μεγαλοπρεπῆ ἡρεμίαν τῆς αἰωνίας των σιωπῆς εἰς τὸν θρήνον τῶν μοιρολογιστριῶν τοῦ δρόμου. Κλαίου καὶ αὐταὶ ὡς καὶ ἐκεῖναι ἀλλὰ σιγανὰ καὶ ἄφωνα ἕνα κάποιον θάνατον. Καὶ εἰς τὴν μαύρην σιωπὴν τοῦ ψυχικοῦ των θρήνου, εἰς τὴν ἐρήμωτιν τῶν σπιτιῶν ποῦ θάπτονται ζωντανά, κλείεται ὅλο τὸ μυστήριον τῆς φυλῆς των ποῦ φθίνει ἡμέραν με τὴν ἡμέραν καὶ ποῦ βαδίζει γοργὰ καὶ σύντομα πρὸς τὸ μοιραῖον τέλος.

.....

Ἡ σκηνοθεσία ἀλλάζει ἀπότομα. Ἡ εἰκὼν μεταβάλλεται. Καὶ ἐδῶ ἔχομεν γυναῖκας ποῦ περνοῦν ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην μέσα εἰς ἕνα μεγάλον δωμάτιον, γυμνὸν ἀπὸ ἐπιπλα καὶ ἀπὸ κάθε στολισμὸν, εἶναι αἱ γυναῖκες τῶν ἐπιστράτων τῆς Ἀλεξανδρείας. Αὐταὶ δὲν φοροῦν μαῦρα, δὲν κλαίου, δὲν οὐρλιάζου, δὲν ἰτραγουδοῦν. Περνοῦν υπερήφνοι ἐμπρὸς ἀπὸ τὰς κυρίας, αἱ ὁποῖαι τοὺς μοιράζου βο-ηθήματα. Περνοῦν ἀξιοπρεπῶς, με τὸ εὐγενὲς μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον τοὺς δίδει ἢ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν των. Καὶ δέχονται τὰ βοηθήματα, ὡς θὰ ἐδέ-

χετο ὁ ἀνδρὸς των τὸ ἡμερομίσθιον τῆς ἐργασίας του, τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ἰδρώτος του, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κερδίζει πάντοτε περισσύτερα ὁ πλούσιος ἐργοδότης. Με τὴν διαφορὰν ὅτι τῶρα ὁ ἀνδρὸς αὐτὸς ἐργάζεται διὰ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος, διὰ τὴν ἐλευθερίαν δούλων ἀδελφῶν καὶ δὲν δίδει μόνον τὸν ἰδρῶτα του, ἀλλὰ ὅ,τι ἔχει πολυτιμότερον εἰς τὸν κόσμον : τὸ αἷμα του, τὴν ζωὴν του.

Αἱ κυρία, αἱ ἐκλεκταὶ κυρία τῆς ἐπιτροπῆς τῆς περιθάλψεως, κάθονται γύρω εἰς ἕνα τραπέζι, με τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν στοργὴν ζωγραφισμένην εἰς τὰ πρόσωπά των. Εἶναι ἡ κ. Γράμη ἱατροῦ, πρόεδρος, ἡ δις Δικαίου γραμματεὺς, ἡ κ. Κ. Μ. Χωρέμη ταμίαις, καὶ αἱ κ. Ζαφειρίου, Κορομηλῆ, Τρεχάκη σύμβουλοι.

Τὰ κατὰ λόγια συνοδεῦσον τὸ γενναῖον χρηματικὸν ἐπίδομα τῆς μιᾶς δοχμῆς κατ' ἄτομον, τῆς προσφορᾶς βοηθημάτων εἰς εἶδη, τῆς χωριστὰ πληρωμῆς τοῦ ἐνοικίου, μιᾶς γενναιοτάτης ἐν γένει συνδρομῆς.

Αἱ γυναῖκες φεύγου εὐχαριστημέναι, καὶ με ὅλον τὸν πόνον τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ ὅσους ἀγαποῦν, εἶναι εὐτυχεῖς, διότι εἶναι ἐλεύθεροι, διότι ζοῦν μέσα εἰς τὸ φῶς καὶ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, διότι ἔχου ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὰ ὁποῖα κενεὶς δὲν διεκδικεῖ, κενεὶς δὲν παρὰγνωρίζει.

Καὶ αἱ κυρία εἶναι ἐπίσης εὐτυχεῖς, διότι ἐκπληροῦν ἕνα καθήκον, διότι παρέχου καὶ αὐταὶ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ὀφειλόμενον φόρον, διότι θυσιάζου καὶ ἐργάζονται καὶ μοχλοῦν, ἐλεύθεραι εἰς τὰς ἐνεργείας των, με τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ὅτι δύνανται νὰ ἀνακουφίζου καὶ νὰ παρηγοροῦν.

Μέσα εἰς τὴν εἰκόνα αὐτὴν τῆς ἐλευθερίας ἐνεργείας τῆς γυναικῆς ἀποκαλύπτεται τὸ ἐλαττήριον τῆς προόδου μας καὶ τῆς ἀναγεννήσεώς μας τῆς ἐθνικῆς.

Κ ΠΑΡΡΕΝ

## Η ΠΑΡΟΧΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Εἰς τὰς κατὰ τὸ τελευταῖον πεντάμηνον ἐργασίας τοῦ Λυκείου ὑπὲρ τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀπόρων ἐπιστράτων, διεκρίθησαν πλὴν ἄλλων αἱ κυρία τῆς Ἐφορῆς Παροχῆς ἐργασίας με ἔφορον τὴν κ. Ἀργυρῶ Καλθοκορέση καὶ με πολύτιμον συνεργάτιδά τὴν ἐκ Μονάχου Δκ Μαρῖαν Πινέλλη.

Ἡ κ. Ἀργυρῶ Καλθοκορέση ἀνέλαβε τὴν ἐφορῆσιν εὐθὺς ὡς κατηρτίσθη τὸ τμήμα τῆς παροχῆς ἐργασίας τοῦ στρατοῦ εἰς τὰς γυναῖκας τῶν ἐπιστράτων. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας αὐτῆς



Ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας κ. Μπριὰν

εἴτε βρέχει, εἴτε χιονίζει ἡ κ. Ἀργυρῶ Καλθοκορέση εὐρίσκειται, στρατιώτης πιστός, εἰς τὴν θέσιν τῆς. Ἡ μεγάλη κάτω αἴθουσα τοῦ Λυκείου, τὸ ἄλλοτε ἐστιατόριον Σπλέντιτ εἶναι ἀπέραντος, πλακοστρωμένη καὶ γυμνὴ ἐπίπλων, με μίαν μόνον μικρὰν θερμάστραν εἰς τὸ βάθος καὶ με ἕνα πιάνο ποῦ μένει ἐκεῖ ἄφρονον καὶ νεκρὸν, διὰ νὰ ἐνθυμίσῃ τὰς περυσινὰς ἡμέρας τῆς χαρᾶς καὶ τῶν πανηγυριῶν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν.

Τῶρα εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν ἠμποροῦσαν νὰ χορεύου ἀρκοῦδες, τὸσον ὁμοιάζει με Σι-



θηρίαν. Ἀντὶ τῶν χαριτωμένων κοριτσιῶν, ποῦ ἐγυμνάζοντο πέρυσιν εἰς τοὺς κυκλικούς μας χοροὺς καὶ ποῦ ἐσκόρπιζαν γύρω των τῶσιν χαράν, μίαν ἀτελείωτος συνοδείαν πτωγῶν γυναικῶν περπατᾶσθαι ἐκεῖ καθ' ἡμέραν, ἀναμένονσα ἐργασίαν. Κάποτε, κάποτε ὀλίγα χρυσᾶ κουμπιὰ στρατιωτῶν, σπανιώτερον καὶ γαλονάττα πιλήκια ποικίλουν τὴν μονοτονίαν τῆς πτωχικῆς περπατᾶσεως. Εἶναι οἱ στρατιῶται μὲ τὸν ἀξιοματικὸν τῆς ὑπηρεσίας ποῦ παραδίδουν ἢ περπατᾶν ἐργασίαν.

Καὶ παραλαβὴ ἐργασίας ἀπὸ τοὺς στρατιώτας θὰ εἴπη λεπτομερῆς μέτρημα τῶν χιλιάδων μικρῶν κουμπιῶν ἀπὸ τὰ ὅποια κατασκευάζεται ἓνα ὑποκάμισον, ἓνα ἀμπέχονον, μίαν σκελέα. Καὶ τὰ ὑποκάμισα καὶ τὰ ἀμπέχονα καὶ αἱ σκελέαι ποῦ ἔχουν δοθῆ μέχρι σήμερον ἀνέρονται εἰς σαράντα περίπου χιλιάδας τεμάχια, τὰ ὅποια ἐμετρήθησαν ἀπὸ τὴν κ. Καλθοκορέση καὶ τὴν δὲ Μαρτίαν Πινέλλη τέσσερες φορές, δύο παραλαβὴ καὶ παράδοσις εἰς τὸν ἀξιοματικὸν καὶ δύο ἄλλαι παραδόσεις καὶ παραλαβὴ εἰς τὰς γυναῖκας.

Ἄλλ' ὅ,τι κουράζει, ἐκνευρίζει, ἀπογοητεύει εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν εἶναι τὰ μιλώματα τῶν γυναικῶν, οἱ κυγάδες, αἱ μεταξῶν ὕβρεις, τὰ ψεύματα, ἡ ἀνυπομονησία, ἡ ἀπειθαρχία καὶ ἡ ἔλλειψις καθαρῶτος. Δὲν θέλουν νὰ ἐννοήσουν, ὅτι ὀφείλουν νὰ εἶναι ἀκριβεῖς, νὰ φέρωνται μὲ καλὸν τρόπον, νὰ μὴν ἐπιβουλεύονται ἢ μίαν τὴν ἄλλην, νὰ μὴν ὀρμῶν πρὶν ἔλθῃ ἡ σειρά των, ὡσὰν ἐπρόκειτο νὰ ἀλώσουν φρούριον.

Εἰς τὰς ἀρχὰς ἐχειρίσθη ἡ ἐπέμβασις τῶν ἀστυφυλάκων διὰ τὴν τάξιν. Τώρα μὲ τὸν καιρὸν ἡ κ. Καλθοκορέση καὶ ἡ δὲ Πινέλλη κατῴρωσαν νὰ ἐπιβληθοῦν νὰ τὰς ἐξημερώσων καὶ νὰ τὰς καθυποτάξουν.

Ἡ δὲ Μαρτία Πινέλλη ὑπῆρξεν εὐεργετι-

κωτάτη διὰ τὰς ἐκτάκτους αὐτὰς στιγμὰς τῶν ἐθνικῶν ἐργασιῶν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων. Δύο μεγάλα ἐφόδια καθιστοῦν τὴν δὲ Πινέλλη παράγοντα πολύτιμον ἐπιτυχίας διὰ πᾶσαν ἐργασίαν. Μίαν βαθυτάτην θρησκευτικὴν πεποιθήσιν καὶ μὲρφοσίαν καὶ μίαν γερμανικὴν ἀκριβείαν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν.

Τακτικὴ συνεργάτις τῆς Ἐφημ. τῶν Κυριῶν πρὸ δέκα πέντε περίπου ἐτῶν ἡ δὲ Πινέλλη εἶναι γνωστὴ εἰς τὰς ἀναγνωστρίας μας διὰ τὴν θρησκευτικὴν ἀρθρογραφίαν της καὶ διὰ τὰς πρακτικωτάτας μελέτας, τὰς ὁποίας δημοσιεύει τακτικώτατα.

Εὐθὺς ὡς ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος ἡ δὲ Πινέλλη μᾶς ἦλθεν ἀπὸ τὸ Μόναχον, ὅπου μένει ἐγκατεστημένη πρὸ ἐτῶν, διὰ νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας της εἰς τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα, ἰδίως ὡς νοσοκόμος.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε καταρτισθῆ ἡ Ἐφορεία Παιδείας Ἐργασίας, εἰς τὴν παρεκλήθη νὰ βοηθήσῃ προσωρινῶς. Ἀπέβη ἔμως ἡ συνεργασία της ἐκεῖ τόσο πολυτίμος καὶ ἀπαράτιτος, ὥστε νὰ παρεκλήθη νὰ μείνῃ ὀριστικῶς, συντελοῦσα εἰς τὴν τελείαν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας καὶ βοηθοῦσα μετὰ τῆς ἐπίσης πολυτίμου κ. Καλθοκορέση χιλιάδας γυναικῶν ἐφέδρων κερδίζουσα τὸ ψῆμὶ των ἐντίμως.

Ἡ δὲ Μαρτία Πινέλλη ὑπῆρξεν πολυτίμος καὶ κατὰ τὴν διοργάνωσιν τῶν δώρων τῶν παιδιῶν. Πνεῦμα μεθοδικόν, ἐφωδιασμένη μὲ ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονὴν ἀνεξάντλητον, ἐργατικὴ πολὺ ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ τοῦ τμήματος τῆς διανομῆς παιδοποιῶν εἰς τὰ πτωχὰ παιδιὰ τῶν ἐπιστρατῶν. Ἄλλη, νεαρὰ αὐτὴ συνεργάτις εἶναι ἡ δὲ Ἑλλη Βορέ. Νεώτατο κοριτσάκι ἐργάζεται τακτικὰ καὶ ἀκούραστα, τηροῦσα τὰ βιβλία, ἐξελέγγουσα τὰ δελτία καὶ τοὺς καταλόγους. Συνεργάτιδες προθύμως ἐργασθεῖσαι αἱ κ. κ. Βάρνακη καὶ Ἡπίτου.

## ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΝΕΣΤΛΕ ΑΛΕΥΡΟΝ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ  
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ  
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ φαρμακευτορεῖα.  
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.

Κ<sup>ΟΣ</sup> ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ